

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

05
15.F.76

ONZE TAAL.

TAAL- EN STELOEFENINGEN

VOOR DE

LAGERE SCHOLEN,

DOOR

C. H. DEN HERTOOG en J. LOHR,

HOOFDEN VAN SCHOLEN TE AMSTERDAM.

Derde Stukje B.

STELOEFENINGEN.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM. — 1883. — W. VERSLUYS.

f 0,25.

634978:3B

Erven J. J. van der

ONZE TAAL.

OS/15. F. 76

TAAL- EN STELOEFENINGEN

VOOR DE

LAGERE SCHOLEN,

DOOP.

C. H. DEN HERTOEG en J. LOHR,

HOOFDEN VAN SCHOLEN TE AMSTERDAM.

Derde Stukje B.
STELOEFENINGEN.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM. — 1883. — W. VERSLUYS.

Rijksuniversiteit - Gent

Seminaries voor Historische
en Vergelijkende Pedagogiek

BIJ DEN TWEEDEN DRUK.

Oef. 19 is door eene andere vervangen en No. 27, 28 en 65 zijn gewijzigd; de overige veranderingen zijn van weinig ingrijpenden aard.

AMSTERDAM, Juni 1883.

C. H. D. H.
J. L.

TWEEDE AFDEELING.

Ezel en Hazenwind.

Baas ezel stond op 't eenzaam veld
En keek eens naar den wind;
Juist kwam daar langs de overzij
Een groote hazenwind.

Die riep aan 't kante van de sloot:
„Wel, wel, wat zijn uwe ooren groot!“

Ons grauwtje keek eens even op.
„Waar kwam die stem vandaan?“
En wat schoot de ezel in een' lach,
Toen hij den hond zag staan!
„Loop, kerel!“ riep hij, „'k word haast bang!
Uw pooten zijn wel vier voet lang!“

De hond bleef lachen en riep maar:
„Uwe ooren zijn te groot!“
En de ezel lachte ruim zoo hard:
„Hia, is dat een poot!“
Zoo hadden beiden dol veel pret,
Waarom? Daar werd niet op gelet.

P. LOUWERSE ¹⁾.

¹⁾ *Bont gras*. S. en W. N. VAN NOOTEN, Schoonhoven.

1. Beantwoord de volgende vragen.

Waar stond eens een ezel en wat deed hij? (. . . en keek, van welke zijde . . .) Wie kwam aan den overkant toevallig voorbij? Wat deed deze, zoodra hij langoor gewaar werd en wat riep hij? Waarom keek ons grauwteje op? (. . . , om te weten, . . .) Wien zag hij daar staan en wat deed hij toen? Wat riep hij op zijne beurt den hond toe?

Wat bleven de hond en de ezel zoo geruimen tijd doen? Waarover lachten beiden? Maar waaraan dacht geen van beiden?

2. Vul nu het volgende aan:

Eens, toen een ezel , kwam
Zoodra de hond , schaterde hij het ,
ging en riep spottend: „wat heb-je , kameraad!“

Ons ezeltje , om Maar pas , of hij en riep op zijne beurt: „Wel, vriendje, 'k Wed,“

De hond lachte intusschen maar steeds door, om en de ezel deed Zoo hadden zij beiden slechts oog voor , maar niet voor

Rijshout en stroo.

Wie keerden op zekeren avond uit een wilgenbosch terug? (arme weduwe — twee zoontjes). Wat hadden zij daar verricht (rijshout verzameld) en wat droeg ieder nu? (bos wilgentakken, met stroo omwonden). Wien ontmoetten zij onderweg? (rijken koopman — stad). Wat vroeg de weduwe hem? (aalmoes). Maar wat antwoordde de koopman? (behoefden niet te bedelen). Wat stelde hij de weduwe voor? (beide jongens aan hem af te staan).

Welke kunst zou hij hun dan leeren? (uit rijshout en stroo goud te maken).

Wat dacht de moeder eerst? (het was scherts). Maar wat verzekerde de koopman? (het was hem volkomen ernst). Wat deed de weduwe toen na eenig aarzelen? (beide jongens afstaan). Wat liet de koopman hun nu leeren? (den een mandenmaken — den ander stroovlechten). Wat deden beide knapen? (hun best). Wanneer kwamen zij bij hunne moeder terug? (Na drie jaar). Wat konden zij nu? Aan wien verkochten zij die en wat verdienden zij er mede? (koopman — ruim hun brood). Wat hadden zij aldus geleerd?

3. Schrijf de volledige antwoorden achter elkander op.

4. Vul onderstaande zinnen aan. Let op de teekens!

Eene arme weduwe , waar
 Zij droegen elk , welke met stroo Onderweg
 , aan wien De koopman
 maar Hij verzocht , dan zou
 hij De moeder kon eerst , dat
 Maar deze verklaarde , Na eenig aarzelen
 De koopman plaatste nu en
 beide knapen Na verloop van en
 nu maakte de een en de ander , welke
 Zoo veranderden zij door hunne vlijt

Ook op kleinigheden dient gelet! ¹⁾

Waartoe zadelde een heer zijn paard? Wat bemerkte hij wel vóór het afrijden? Maar sloeg hij daarop wel acht? Wat was geschied, vóór hij nog halverwegen was gekomen? En waartoe was in de nabijheid geene gelegenheid? Hoe was de weg en wat bezeerde het paard daardoor? Hoe

¹⁾ Zie voor deze en de volgende opstellen de Handleiding blz. 168 en verder.

begon nu het paard te loopen? Wat werd het onderwjl?
 Wie sprongen eensklaps uit de struiken langs den weg?
 Wat kon de heer niet? Wat deden de roovers?
 Wat zag de heer nu te laat in?

5. Beantwoord de bovenstaande vragen.

6. Tracht nu het volgende aan te vullen:

Een koopman, die, zadelde zijn paard. Maar hij bemerkte, dat Hij evenwel, want hij dacht: „” en reed weg.

Toen hij, zag hij, dat en kort daarop Gaarne had de koopman nu, maar nergens in de nabijheid Zoo was hij wel gedwongen, De weg was, het paard en begon Dit werd gaandeweg erger, zoodat de koopman nog, toen reeds de avond Opeens zag hij Aan ontkomen Hij werd en moest nog blijde zijn, dat En dit alles kwam door

7. Geef door het beantwoorden der gestelde vragen de gehoorde vertellingen terug.

De kraanvogels van Ibykus.

Waar en wanneer leefde Ibykus? (Te A) Wat was hij en wat werd hij door iedereen? Wat deden toch eenige slechte menschen? Waar werd hij eens door hen overvallen? Wat deden zij? Wat voorspelde de grijsaard, vóór hij den laatsten adem uitblies? Wat deden de roovers echter? Wat zeide de een tot den ander? („Niemand) Wat vloog er juist boven hun hoofd? Wat verklaarde de sterrende toen? („Welnu,“)

Wat waren er sedert dien moord reeds verlopen? Wat werd er toen te Athene gegeven? Wie waren ook onder

de toeschouwers? Wat vloog er weder door de lucht? Wat vroeg nu de eene roover spottend aan den ander? Wat deed deze? Wie had echter reeds die woorden opgevangen? (Een der) En aan wie gaf deze er dadelijk kennis van? Wat deed de overheid? Wat loochenden de boosdoeners eerst? Maar hoe waren hunne verklaringen? Wat moesten zij ten laatste wel doen en wat ondergingen zij? Wie hadden dus toch de misdaad aan 't licht gebracht? (Zoo).

8.

Het eerste glas.

Waar landden in overoude tijden eenige kooplieden en waarin dreven zij handel? (In , die). Wat wilden zij doen en waarom? (Zij , want). Wat legden zij dadelijk aan, maar wat konden zij op de zandige kunst niet vinden? Waarheen keerden zij toen terug en wat haalden zij? Wat maakten zij van deze stukken salpeter? Wat geschiedde echter door de hitte? Waarmede vermengde zich dit vocht? Wat was na een uurtje gereed? En wat deden nu onze kooplieden? Wat was een paar uur later met het vloeibare mengsel van salpeter en zand geschied? Wat vonden de Phenicische kooplieden tusschen de overblijfselen van 't vuur? Wat waren deze stukken? (Het). Hoe was dit eerste glas echter.

9. Vertel nu eens zelf, hoe men het eerste glas uitvond.

10. Karel de Groote en zijne hovelingen.

Hoe was Karel de Groote gewoonlijk gekleed? Waarvan waren zijne kleederen meerendeels vervaardigd? Waarin kleedden zijne hovelingen zich evenwel? Wat

had de keizer van dien onnoodigen opschik en wat besloot hij?

Hoe waren zijne hovelingen op zekeren dag weer uitgedost? Wat droeg de keizer zelf daarentegen. Hoe was het weder dien dag? (zeer stormachtig). Wat deed het? (hevig regenen en waaien). Waartoe gaf de keizer nu echter bevel? Hoe keken de hovelingen elkander aan? Maar wat moesten zij wel?

Waar ging de tocht doorheen? Wat geschiedde met de kleederen der pronkers en wat werden zij zelven? Wat werd de keizer daarentegen door zijn wolfsvel? (beveiligd). Wanneer keerden zij eerst terug? Wat deed de keizer dadelijk bij zijne terugkomst en wat liet hij aanleggen? Wat werden de kleederen der hovelingen daardoor nog meer? Wat vroeg de keizer hun na den maaltijd, terwijl hij op zijn wolfsvel wees? „Welnu, . . .)

11. Geef deze vertelling uit het hoofd terug.

De kikvorsch.

Welk dier is in onze slooten en vijvers algemeen bekend? Tot welke dieren behoort hij en welk bloed heeft hij dus? Hij is zijne huid en hoe zijn zijne oogen? Wat bevinden zich tusschen de teenen zijner voorpooten? Hoe zijn de achterpooten? (. . . langer, dan . . .) Wat kan de kikvorsch hierdoor? Wat heeft hij aan weerszijden van den kop? Waartoe dienen deze keelblazen? Hoe is zijne tong in den bek bevestigd? Wat kan de kikvorsch daardoor doen? (2 antwoorden). Hoe vangt hij kleine insecten? Wat eet de kikvorsch verder? Wien strekt hij op zijne beurt tot voedsel?

Wat legt de kikvorsch en waardoor zijn die omgeven?

(eieren, welke) Wanneer komen de jonge diertjes te voorschijn en waarop gelijken zij? (Na, die) Wat hebben zij niet, maar wat wel en waardoor ademen zij? Wat krijgen zij eerst, wat een poosje later, waardoor worden de kieuwen vervangen en wat verdwijnt ten laatste? Na hoeveel tijd is het vischje een jonge kikvorsch geworden? Wat doet de waterkikvorsch tegen October? Hoe brengt hij den winter door?

13. Schrijf de volgende woorden op en maak dan een opstel over den kikvorsch.

Tweeslachtig dier — koud, rood bloed — leeft zoowel op 't land, als in 't water — naakte, slijmerige huid — uitpuilende, groote oogen — achterpooten langer dan de voorpooten — groote sprongen — keelblazen — kwaken — tong aan de onderkaak vast — kleverig — insecten vangen — ander voedsel — ooievaars en baarzen — .

Eieren — slijmerig omhulsel — jongen gelijken jonge vischjes — gedaanteverwisseling — in den herfst schuilplaats in 't slijk van den bodem — winterslaap.

14. Maak nu naar aanleiding der volgende aantekeningen een opstelletje over :

Het konijn.

1. Meestal grauw van kleur.
2. Ook wel bont of wit.
3. Lange beweeglijke ooren — kleinen bek.
4. Beitelvormige, scherpe snijtanden — geschikt tot knagen; onderkaak snel voor- en achteruitschuiven.
5. Daarom knaagdier, even als — .
6. Achterpooten langer en sterker dan — .
7. Daardoor springen.
8. Voorpooten als handen gebruikt.
9. Voedsel.
10. Gemakkelijk getemd — leven ook in 't wild (waar?)
11. Holen — groote schade.
12. Jacht met strikken en 't

Rijksuniversiteit - Gent

Seminaries voor Historische
en Vergelijkende Pedagogiek

geweer. 13. Ook met het fret. 14. Dit gemuilband — waarom?

15. Vleesch — zeer smakelijk.

15. Vervang in de volgende zinnen de gespatiëerde woorden door het tegengestelde er van.

Door de warmte zetten de lichamen uit. Elke goede daad draagt hare belooning in zich zelf. Matigheid en arbeidzaamheid bevorderen de gezondheid. Eene gemakkelijke overwinning geeft den veldheer weinig roem. Een massief ijzeren bol zinkt in 't water. Rijkdom is de dochter der spaarzaamheid. De oorlog is eene der grootste rampen voor een land. Men vermindert de waarde eener weldaad, door die zelf te vertellen. In vreugde en voorspoed schijnen de uren voorbij te snellen. Kwaad met goed vergelden verraadt een edel gemoed. Weinig aanvoer en veel vraag veroorzaakt hooge marktprijzen. Boeken, welke de kinderen zeer boeiend vinden, zijn vaak schadelijk. 't Zijn niet altijd onze vrienden, die ons prijzen.

16. Als in oefening 15.

Wie meer uitgeeft, dan hij ontvangt, komt te kort.

Wie meer uitgeeft, dan hij ontvangt, komt te kort.

Wie meer uitgeeft, dan hij ontvangt, komt te kort.

De boozen verheugen zich over het ongeluk van anderen.

De boozen verheugen zich over het ongeluk van anderen.

De boozen verheugen zich over het ongeluk van anderen.

Een getal wordt grooter, als men het met een getal, grooter dan 1, vermenigvuldigt.

Een getal wordt grooter, als men het met een getal, grooter dan 1, vermenigvuldigt.

Een getal wordt grooter, als men het met een getal, groter dan 1, vermenigvuldigt.

Vele menschen vinden het aangenaam, den zomer buiten door te brengen.

Vele menschen vinden het aangenaam, den zomer buiten door te brengen.

Vele menschen vinden het aangenaam, den zomer buiten door te brengen.

Vele menschen vinden het aangenaam, den zomer buiten door te brengen.

Vele menschen vinden het aangenaam, den zomer buiten door te brengen.

17. Als voren. Wijzig den zin, waar dit noodig is.

Hoe helder is het water in deze beek!

Een heldere hemel strekte zich boven ons uit.

Met eene heldere stem zong de Savoyaard zijn lied.

Deze waschvrouw wast het linnen zeer helder.

Bij deze woorden werd haar gelaat weder helder.

In dat kamertje zag alles er even helder uit.

De zaak is mij nu recht helder geworden.

In Afrika leven vele wilde volksstammen.

De wilde dieren leven in de bosschen.

Deze jongen is wel wild, maar hij heeft een goed hart.

18. Vul nu de volgende zinnen aan. Let daarbij op de gespatieerde woorden.

Met kalm overleg komt men verder, dan met

Op het land staat men gewoonlijk vroeger op dan

.

Een goed begin geeft niet altijd een

Eerst spreken en dan is de gewoonte van eenen dwaas.

Praten heeft meer kwaad gesticht, dan

Kleine oorzaken hebben vaak
 Gezonden hebben den geneesheer niet noodig, wel
 Goed voorgaan doet gewoonlijk
 De vlijtige komt tot eer, maar
 Na regen volgt en na droefheid
 Wispelturige menschen keuren soms heden af, wat
 Sommige vlinders worden des morgens geboren,
 om reeds

19. Wat is het tegengestelde van:

valsche diamanten.	een zachte winter.
een valsch karakter.	een zacht bedje.
eene valsche toon.	eene zachte sluimering.
een valsch oordeel.	eene zachte stem.
eene valsche tijding.	een zacht gefluister.
een ruim vertrek.	een strenge meester.
een ruim uitzicht.	een strenge winter.
eene ruime belooning.	eene strenge tucht.
een ruim geweten.	een rijk man.
uit eene ruime beurs.	eene rijke verzameling
de eerste aardbeziën.	een rijke oogst.
de eerste klerk.	een vol glas.
een eerste luitenant.	het volle traktement.

20. **Een woord van Esopus.**

De tong, zeide Esopus, is het beste en het — aller dingen. Zij is het werktuig van de waarheid en van de —. Zonder haar geen gebed, maar ook geen —. Zij toont ons, tot welk eene hoogte de mensch zich kan verheffen, maar ook helaas, tot welk eene — hij kan —. Zonder haar geen liefelijk gezang, dat het oor streelt en het hart verkwikt, maar ook geen —, dat — wekt. De tong is vaak troosteres en vredebode, maar vaker

nog treedt zij op als de stichster van — . In één woord, zij is de oorzaak van veel goeds en van niet minder — . Den wijze en den — staat zij beiden ten dienste en ongelukkig den laatste meer dan den — .

De vos en de wolf.

Een wolf was in eenen kuil gevallen, die door eenen jager gegraven was en huilde jammerlijk. Een vos kwam daar juist voorbij. Hij verheugde zich ten zeerste in het ongeval van den wolf, bespote hem, noemde hem een onnoozel en dom dier en danste in allerlei sprongen om den kuil. Onvoorzichtig kwam hij onder het dansen te dicht bij den rand, gleeed uit en viel naar beneden. Nu was hij zelf ook gevangen.

21. Maak eene nieuwe fabel: de ekster en delijster. De wolf wordt eene lijster, de kuil een strik, de vos eene ekster, die in allerlei wendingen om den strik vliegt en in het koord verward raakt.

22. Schrijf eene vertelling van twee knapen. De een is bij ongeluk in eene ondiepe sloot gevallen, de ander volgt het voorbeeld van den vos.

23. En nu nog eens van twee muizen, waarvan de eene in den kelder snoept en in de val komt. De tweede ziet het, bespot de gevangene, maar bemerkt de poes niet, die haar pakt.

Dat was jammer!

Een ezel zou met een paard om 't hardst loopen. Ons grauwteje kwam er evenwel niet best af. Hij bleef een heel eind achter. Hartelijk werd hij nu door de andere dieren uitgelachen. Maar de ezel sprak: „Ik heb ongelukkig voor een paar weken eenen doorn in mijnen voet gekregen.

Dit doet mij nog een beetje pijn. Daarom kon ik niet zoo hard loopen als anders!"

Naar LESSING.

24. Vervang den ezel door den koekoek en het paard door den nachtegaal, welke vogels om 't best zullen zingen. Hoe luidt dan de fabel?

25. Beproof nu uwe krachten aan eene vertelling van den uil en den arend, welke om 't hoogst zullen vliegen, of wel van twee jongens, die om 't schoonst zullen schrijven.

De twee steenbokken.

Twee steenbokken kwamen van verschillende zijden aan eene smalle brug in 't gebergte, welke over eenen diepen afgrond lag. De een riep den ander toe, te wachten, daar er slechts voor een van beiden plaats was.

„Ik wacht niet,“ riep de een, „ik ben hier het eerst geweest!“ — „En ik ben grooter en sterker,“ riep de ander, „ik ga voor u niet uit den weg!“ Zoo duurde de twist nog een poosje voort. Ten laatste renden zij met gebogen kop, de horens vooruit, tegen elkander in. Door den hevigen schok verloren zij beiden het evenwicht en stortten in den afgrond, waar zij ellendig omkwamen.

26. Neem voor de twee steenbokken twee knapen, die aan eenen smallen vonder over de sloot tusschen twee weilanden komen. Gelukkig is de sloot niet diep, zoodat zij met een nat pak vrijkomen.

27. Twee voerlui komen elkander op eenen vrij smallen straatweg tegen. Geen van beiden wil uitwijken. Eene poos blijven zij schelden en razen. Eindelijk gaat de een wat

links, de ander wat rechts, maar te weinig. Zij rijden elk-ander in de wielen en breken as en wiel.

Het schaap.

Het schaap behoort tot de tweehoevige dieren. Het is klein van gestalte en komt in lichaamsbouw met de geit zeer overeen. Maar het is minder slank en heeft korter pooten. Het schaap is met wollig, kroesachtig haar bedekt, dat bij het gewone schaap vrij grof, maar bij sommige soorten zeer fijn is. *) Het schaap heeft weinig ontwikkelde horens.

Het uitzicht van dit dier drukt iets onnoozels uit. Het is dom en vreesachtig. Men roemt wel is waar zijne zachtaardigheid, maar deze komt voort uit gebrek aan moed: het verdedigt zich bijna niet. *)

Het schaap kan beter tegen de ruwheid van het weder, dan de geit en vereischt dan ook minder zorgvuldige oppassing. Ook is het minder keurig op zijn voedsel. De melk van het schaap is voedzaam en gezond en zijn vleesch is zeer smakelijk. Van de huid wordt leder bereid.

Men heeft verschillende rassen van schapen, welke over een groot deel der wereld verspreid zijn.

28. Verander dit stukje in een opstel over de geit.

Opmerking. Op enkele plaatsen zijn grooter veranderingen noodig, dan het vervangen der gespatieerde woorden door andere; nu eens moet iets ingevoegd, dan weder iets weggelaten worden. Bij die plaatsen is een *) gezet.

Het paard.

Het paard heeft eene slanke en schoone gestalte. Aan den hals heeft het sierlijke manen en het draagt

eenen fraaien, van lange haren voorzien en staart. Aan den wel gevormden kop heeft het recht opstaande ooren; maar hem ontbreken de horens.

De poot van het paard eindigt in één teen, die met eenen hoef is omgeven. Daarom is het een eenhoevig dier. Het heeft eene enkelvoudige maag en herkauwt zijn voedsel niet. *)

Het paard wordt als trekdier en als lastdier gebezigd. Het heeft eenen leersamen aard, zooals blijkt uit de vele kunstverrichtingen, die men het vaak in het paardenspel ziet uitvoeren. *) Het paardenvleesch wordt wel gegeten, maar veel minder smakelijk geacht. *)

Onder de verschillende paardenrassen is zeker het Arabische het meest beroemd.

29. Maak naar dit voorbeeld een opstel over het rund.

In de visschershut.

Buiten huilt de wind en klettert de regen tegen de glazen. Binnen in de wel schamele, maar toch reine visschershut is het echter recht gezellig. Bij het flauwe schijnsel der lamp, is de visschersfamilie rondom den schoorsteen geschaard, waarin een knetterend vuurtje vroolijk vlamt.

Vader deelt allerlei avonturen mede uit zijn gevaarvol visschersleven. Wel doen die vertellingen vaak de kinderen beven, maar toch hooren zij voortdurend vol aandacht *) toe. En hoe glinsteren hunne oogen van vreugde, als zij vernemen, hoe vaders telkens aan al die gevaren ontsnapt is.

Men kan het aan den oudsten knaap zien, hoe hij reikhalst naar het oogenblik, dat hij mede zal uitzeilen.

Moeders hart beeft wel bij de gedachte, dat zij dan dubbel in angst zal verkeeren en zusje begint te schreien, maar vader is trotsch op zijnen moedigen jongen.

Zoo zit het gezin bijeen, tot de avonddissch gedekt wordt*) en allen zich ter ruste begeven*).

30. Vervang de gespatiëerde woorden en uitdrukkingen door andere.

31. Vul de volgende zinnen zonder boek aan:

Terwijl buiten, is het daar binnen
 Een vroolijk vuurtje, en de visschersfamilie
 Uit zijn deelt de vader Aan-
 dachtig, maar En als zij hooren, hoe
, dan Hoe reikhalst!
 Moeder en zusje Vader evenwel
 Eindelijk en daarna

32. Als in oefening 30.

Marken.

I.

In de Zuiderzee tegenover Monnikendam ligt het eiland Marken, alleen door een ondiep water, de Goudzee, van het vasteland gescheiden, waarmede het, naar men meent, voor omtrent vier eeuwen nog verbonden was.

De weinige bezoekers, die in hun vaartuig het eiland naderen, ontwaren aanvankelijk niets dan eene kale vlakte, welke niet veel hooger is, dan de spiegel der zee. Slechts enkele blokken ziet men er boven verrijzen.

Stevent men de haven binnen, dan ziet men, dat

*) Bij dit teeken moet de geheele uitdrukking door eene andere vervangen worden.

die blokken houten huizen zijn, welke door de Markers op dijken en andere hooggelegen plaatsen worden opgetrokken, om tegen overstroming geveerwaard te zijn.

Bijna geene andere bewoners ontmoet de bezoeker, dan eenige schuchtere knapen, die even als hunne vaders in korte, wijde broeken zijn gedost, en jonge meisjes met goudblonde haren, in strengels om 't hoofd gewonden, die met de grootste verwondering de bezoekers aanstaren.

33.

II.

Het Kerkdorp is een der negen bewoonde oorden van Marken en niet ver van de haven verwijderd. Het meerendeel der woningen bestaat uit één vertrek met de stookplaats in 't midden, terwijl de balken allerwegen met vischnetten zijn behangen, welke door den gestadigen rook behoorlijk getaand worden.

De grond levert weinig op. Geen zweem van eenigen oogst treft ge daar aan, ook zelfs geen boom. De eenige weelde, die de Marker zich veroorlooft, is het pronkbed, eene verwonderlijk hooge bedstede met stapels kussens, die op zonderlinge wijze gestikt zijn en een soortgelijke spreij van ouderwetsch sits. Voorts vindt men er eenen overvloed van koperwerk, dat door de zorgen der huisvrouw steeds in blinkenden staat verkeert. *

34. Beantwoord nu de volgende vragen uit het hoofd.

Waar ligt het eiland Marken? Door welk water is het van het vasteland gescheiden? Wanneer was het er nog mede verbonden, naar men meent?

Wat ontwaart men in den beginne van het eiland, als men het in een vaartuig uit de verte ziet? Hoe hoog is

die vlakte en wat steken er alleen boven uit? Als hoedanig herkent met die blokken later? Waarop zijn de zee gebouwd en waarom?

Welke bewoners ontmoet men in de week? Hoe zijn de knapen gekleed? Hoe dragen de meisjes het haar? Wat doen zij, als er bezoekers komen?

Hoe heet eene der negen bewoonde buurten? Uit hoeveel vertrekken bestaan de meeste woningen? Wat bevindt zich in 't midden van het vertrek? Waarmede zijn de balken behangen? Wat doet de rook op den langen duur?

Wat is de grootste weelde der Markers? Wat is dit pronkbed? Wat is er nog meer merkwaardigs in de huizen?

Is het eiland vruchtbaar? Wat trof men vroeger zelfs op Marken niet aan?

35. Als in oefening 30.

Het genootschap der zwijgers.

I.

Er bestond oudtijds te Adama in Perzië een vermaard genootschap, dat der zwijgers geheeten, omdat de leden verplicht waren alle onnutte woordverspilling te mijden*. De geleerden rekenden het eene groote onderscheiding, als lid in deze vereeniging te worden opgenomen.

Dr. Zeb, een filosoof, die in een afgelegen hoekje der provincie woonde, had een klein werkje in 't licht gegeven*, dat algemeen geroemd werd om de beknopte en toch heldere en grondige wijze, waarop de schrijver de moeielijkste zaken had uiteengezet.

Toen Dr. Zeb vernam, dat er eene plaats vacant was gekomen in het beroemde genootschap der zwijgers,

begaf hij zich dadelijk op weg* naar Adama. Bij het gebouw gekomen, waar de leden vergaderd waren, verzocht hij den concierge, aan den president der vergadering een biljet te overhandigen, waarop alleen deze woorden zich bevonden: „Dr. Zeb van Irdscha beveelt zich bescheiden voor de opengevallene plaats aan.“

36.

II.

Ongelukkig had de nieuwe keuze juist plaats gehad.* Het speet den leden zeer, dat zij nu gedwongen waren, het verzoek van Dr. Zeb af te wijzen. Hoe zou men dit aan den zoo verdienstelijken man op de beste wijze te kennen geven*?

De voorzitter liet zich eenen grooten beker brengen, en schonk dien boordevol, zoodat één druppeltje meer den kelk zou hebben doen overloopen. Nu verzocht men den wijze binnen te komen en toonde hem de overvolle bokaal. Dr. Zeb begreep den zin er van. Hij peinsde een oogenblik, nam toen een rozeblaadje van eenen bloemkrans, die daar hing en legde dat uiterst voorzichtig op het vocht: een buitengewoon lid zou niet schaden!

Bij dezen vernuftigen wenk applaudisseerden alle leden. Men liet 't reglement, dat niet meer dan 100 leden toeliet, ditmaal rusten* en de geleerde uit Irdscha werd met aller instemming als lid aangenomen.

Volgens het algemeen gebruik moest ieder nieuw lid in de registers zijnen naam zetten. Dr. Zeb plaatste op den rand het getal 100 en zette vóór dit getal eene nul. Bij dit blijk zijner groote zedigheid haastte

zich een der medeleden, die 0 te schrappen en er eene achter het getal te schrijven. Wat wilde hij daarmede te kennen geven?

37. Wij zullen dit verhaal beknopt terug geven. Geef daartoe antwoord op de volgende vragen.

Welk genootschap bestond vroeger in Perzië? Waartoe moesten de leden zich verbinden? Wie wenschte voor eene opengevallene plaats in aanmerking te komen? Waardoor had deze geleerde zich eenen naam gemaakt? Waarheen begaf hij zich dadelijk? Op welke wijze liet hij zich bij de vergadering aandienen?

Wat had echter reeds plaats gehad? Hoe wist de voorzitter der vergadering dit Dr. Zeb te beduiden? Wat legde deze echter voorzichtig op het water? Wat wilde hij daarmede zeggen? Waardoor gaf de vergadering hare goedkeuring te kennen? Wat deed het nieuwe lid, toen hij zijnen naam in de registers schreef? Wat betekende dit? Op welke wijze verbeterde een ander lid dit evenwel?

Van Jak en Jok en de kluiif.

I.

Bij den slager op den hoek
 lagen vette kluiven;
 Menig hondje liep er langs
 met begeerig snuiven.
 Buurmans Jak, een bruine hond
 met een krul in 't haartje
 Likte bij dat schoon gezicht
 ook eens aan zijn baardje!
 Juist ging nu de winkeldeur
 open met een kiertje;

Jak sprong fluks de toonbank op
met een luchtig zwiertje.
Hap! een flinke, vette kluif
roofde ons dievend maatje,
En hij hield in eenzaamheid
met de kluif een praatje.
Na een uur liet van de kluif
onze stoute roover
Slechts het kale, naakte been,
maar geen vleesch meer over.
Jak ging met gevulde maag
rustig naar zijn hokje.
Ondertusschen werd het been
opgemerkt door Jokje.

38. Hoe kunt ge anders zeggen :

Hij liep er langs met begeerig snuiven. — Met eene krul in 't haartje. — Hij likte aan zijn baardje. — Juist ging de winkel deur open met een kiertje. — Hij sprong er op met een luchtig zwiertje. — Hij hield met de kluif een praatje. — In eenzaamheid. — 't Been werd ondertusschen opgemerkt door Jokje.

39. Schrijf de antwoorden op deze vragen op.

Wie woonde op den hoek eener straat? Wat lagen daar voor 't raam? Wat deed menig hondje? Maar wie had vooral zin in die lekkernijen? Wat voor een hond was die Jak? (Het was een)

Wat geschiedde eens, toen Jak weer voor den winkel stond? Wat deed fluks onze Jak? (2 antwoorden). Waar ging hij het lekkere hapje oppeuzelen? Wat was na een uur van de kluif nog over en waarheen ging toen Jak?

II.

Jok was maar een kleine hond,
 in de buurt geboren;
 De arme, mag're zwerver scheen
 niemand te behooren.
 Toen hij nu zoo hong'rig door
 't straatje liep te dwalen,
 Zag hij daar het been en dacht:
 „'k zal mijn hart ophalen!“
 Maar de daad van bruinen Jak
 bleef niet lang verholen;
 Want de slager, baas Van Tol,
 miste ras 't gestolen'.
 Baas Van Tol nam toen een' stok:
 „'k zal 't hem wel verleen!“
 En hij stoof het straatje in,
 om den dief te smeren.
 Daar zat Jok aan 't hammebeen
 nog met smaak te knagen.
 „Wacht jou dief,“ zei onze baas;
 't regende nu slagen!
 't Arme Jokje hinkte mank,
 jankend door de straten;
 Zelfs het been had de arme hond
 moeten achterlaten. —
 Jak had lekkertjes gesmuld
 en bleef uit den regen,
 't Arme Jokje onverdiend
 had de bui gekregen!

Naar ANT. L. DE ROP ¹⁾

¹⁾ *Vrouwetje Ulebuut*. J. VLIÉGER, Amsterdam.

40. Zoek andere uitdrukkingen voor :

De arme zwerver scheen niemand te behooren. — Ik zal mijn hart ophalen. — De daad bleef niet lang verholen. — Hij miste ras 't gestolene. — 'k Zal 't hem wel verleeren. — Hij stooft het straatje in. — Hij wilde den dief smeren. — 't Regende nu slagen. — Jak bleef uit den regen — Jok had de bui gekregen.

41. Door wien werd het afgekloven been gevonden? (zie I.) Wie was Jok? Waarom liep hij door de straat te dwalen? (Daar hij . . .). Wat dacht de arme Jok, toen hij het been vond? Wie had intusschen den diefstal ontdekt? Wat deed deze? (2 antwoorden). Wat wilde hij doen? Wat zag hij, in het zijstraatje gekomen? Wien hield onze slager natuurlijk voor den dief en wat kreeg Jok nu? Hoe liep het arme beest door de straten? (Hinkend en . . .) En wat moest hij zelfs laten liggen? Wie had hier het gelag betaald en wie kwam er goed af? (De onschuldige . . .).

42. Geef nu deze vertelling uit het hoofd terug.

Een raadsel.

Een vreemde reiziger — zijn naam is mij zoo waar
 Voor 't oogenblik geheel ontschoten,
 Maar 'k weet, hij staat op hooge pooten —
 Komt ons bezoeken jaar op jaar.

Heel deftig staat hem zijn half wit, half zwarte pak;
 En hoog verheven, als een koning,
 Bouwt hij zijn winderige woning,
 Liefst boven op het steile dak.

Daar leeft hij rustig heel den langen zomer door.

Hij klappert lustig met zijn vrouwtje
 En brengt haar soms een kikkerboutje,
 Of legt dat aan zijn jongen voor.

Maar als het najaar komt, dan trekt de heele schaar —
 Man, vrouw en kind — naar warmer streken.
 Van wien wel, dunkt je, zou 'k hier spreken?
 Zou 't zijn ook van heer (?)

J. J. A. GOEVERNEUR. ¹⁾

43. Hoe kan men anders zeggen:

Zijn naam is mij zoo waar ontschoten. — Hij staat op
 hooge pooten. — Jaar op jaar. — Zijn half wit, half zwarte
 pak staat hem deftig. — Hoog verheven is hij, als een
 koning. — Winderige woning. — Hij leeft heel den langen
 zomer door. — Hij legt een kikkerboutje aan zijne jongen
 voor. — De heele schaar trekt op naar warmer streken. —
 Als het najaar komt. — Dunkt je. — Van wien wel zou
 ik spreken? — Zou het ook zijn van. —

44. Vul het volgende aan.

Jaar in, jaar uit komt 't Is mij heusch ontgaan,
 Maar 'k weet, dat hij en altijd ge-
 kleed gaat. Hij woont 't liefst . . . en bouwt daarom . . .
 Rustig en tevreden met en, die hij
 onthaalt. Nauwelijks is 't najaar echter,
 of en zij zoeken, om bij het begin

Nu is er zeker niemand, die Uit éénen mond
 zal het wis klinken: „dit is“

Knapper dan een professor.

Professor IJ. woonde op kamers bij eene weduwe, die

¹⁾ *Kinderschat*. P. NOORDHOFF en M. SMIT, Groningen.

een achtjarig dochtertje had. Op eenen winteravond kwam het meisje bij hem en vroeg, of zij een kooltje vuur uit zijne kachel mocht nemen. „Gaarne, mijn kind,” zei de professor, „maar gij hebt niets bij u, om het vuur er in te doen.” „O, mijnheer,” zei het meisje, „ik kan het wel op mijne hand meenemen.” „Hoe, op uwe hand?” vroeg de professor verwonderd. Het kind legde nu een laagje asch in de holte van hare hand en daarop het kooltje vuur. Daarna bedankte zij heel vriendelijk en ging heen. Verbaasd keek de professor haar na. „Ik bestudeer nu reeds sinds jaren de natuurkunde,” riep hij uit, „en toch had ik daaraan waarlijk niet gedacht!”

45. ¹⁾ Als ge de volgende vragen beantwoordt, krijgt ge de vertelling, maar hier en daar gewijzigd, terug.

Waar woonde de weduwe A. en haar achtjarig dochtertje? (in eene onzer akademiesteden). Aan wien had zij de bovenkamers van hare woning verhuurd? Wat was eens op eenen avond geschied? (de kachel beneden uitgegaan). Wat deed toen het meisje? Wat had zij echter niet medegegomen? Wat antwoordde zij lachend, toen de professor haar daarop opmerkzaam maakte? Wat deed het meisje nu? (2 antwoorden). Waarover verbaasde zich de professor?

De apen en de mutsen.

Een koopman ging met eene doos vol mutsen op reis. Hij moest een bosch door, waarin zich vele apen bevonden. De koopman was zeer vermoeid. Hij zette eene der mutsen op en legde zich onder eenen boom te rusten. Ongelukkig liet hij de doos open.

¹⁾ In de volgende oefeningen wordt meestal het eerste woord van den zin niet meer aangewezen.

Toen de koopman ontwaakte, was zijne doos leeg en wat zag hij? De apen hadden zich van zijne mutsen meester gemaakt en ze opgezet. De koopman schold op de apen, wierp ze met steenen, maar het hielp niets. In drift rukte hij zich de muts van 't hoofd en slingerde die tegen den grond. Oogenblikkelijk volgden de apen zijn voorbeeld en het begon mutsen te regenen. De verheugde koopman kon nu zijne waar bijeenrapen en de reis voortzetten.

46. Als in oefening 45.

Waarmede ging een koopman op reis? Hoe moest hij zijne reis maken? (te voet.) Waardoor heen liep zijn weg? Hoe gevoelde de koopman zich, toen hij in 't bosch was? Wat deed hij daarom? (2 antwoorden) Waaraan dacht hij echter niet en wat vergat hij? Wat deden nu onze nieuwsgierige gasten? (2 antwoorden). Wat zag de koopman, toen hij wakker werd? Wat deed hij nu? (2 antwoorden) Hielp dit? (Natuurlijk . . .) Wat deed de koopman daarop in zijne drift? Wat geschiedde plotseling? Hoe kwam dit? Wat kon de koopman nu doen?

De trouwe hond.

Een koopman bezat eenen zeer waakzamen en trouwen hond. Eens nam hij het dier mede op reis. Onderweg begon de hond eensklaps zeer luid te blaffen. De heer zag in 't rond, maar bespeurde niets bijzonders. Daarom gebod hij den hond te zwijgen en reed verder. Deze ging echter voort met al heftiger en heftiger te blaffen, sprong ten laatste tegen het paard op en beet het in de pooten. Zoo iets was de man in 't geheel niet van 't goedaardige beest gewoon. Hij dacht nu, dat de poedel dol geworden was, nam een zijner pistolen, schoot, om verdere ongelukken te

Rijksuniversiteit - Gent

Seminaries voor Historische
en Vergelijkende Pedagogiek

voorkomen, het beest neer en reed met een bedroefd hart verder.

Hoe schrikte hij echter, toen hij een poosje later zijn valies miste. Onmiddellijk reed hij terug. De hond lag niet meer op de vroegere plaats en sporen van bloed vertoonden zich langs den weg. Eindelijk kwam hij op de plek, waar zijn valies lag. En zie, de trouwe hond lag er stervende bij. Nog even kwispelde hij met den staart, likte zijnen meester de hand en stierf. De koopman was stom van smart en berouw. Hij had een gevoel, alsof een van zijne kinderen door zijne schuld gestorven was.

47. Wat moest een koopman ondernemen? Wien nam hij mede? Wat verloor hij onderweg? Wie zag dat en wat deed het trouwe beest? Waarom sloeg de heer er weinig acht op? Wat deed de hond, toen 't blaffen niet hielp? Wat wilde hij daarmede te kennen geven? Wat dacht de koopman nu en waartoe achtte hij zich verplicht?

Wat bespeurde hij een kwartier later tot zijnen schrik? Welke gedachte kwam nu dadelijk in hem op? Wat deed hij onmiddellijk? Vond hij den hond op de plaats, waar hij hem gelaten had? Wat zag hij van daar af langs den weg? Wat ontdekte hij ten laatste? Wie lag er bij en hoe? Wat had de hond gedaan? Wat deed het trouwe dier nog? Hoe liep het met hem af? Waarover had de koopman bitter berouw?

Hoe Sancho zijn muilezel werd ontstolen.

De dolende ridder Don Quichot en zijn schildknaap Sancho Pancha kwamen tegen den avond in een boschje aan, waar zij besloten te overnachten. Zij hadden juist dien dag weder eene hunner gewone heldendaden verricht en eenige galeislaven, die Don Quichot voor verdrukte rid-

ders had aangezien, aan de handen hunner bewakers doen ontkomen. Om bij mogelijke aanvallen van wilde dieren of van reuzen dadelijk gereed te zijn, wilde Don Quichot zijn lastdier niet verlaten. Hij sliep op zijnen geliefden Rozi-
nant in en Sancho volgde dat voorbeeld op zijnen muilezel.

Een der galeislaven kwam daar toevallig voorbij, zag de slapende helden en kreeg het in den zin, om Sancho eene oolijke poets te spelen. Hij sneed van de boomen vier stevige takken, maakte die gelijk en zette ze aan de vier hoeken onder het zadel, zoodat dit met den slapenden schildknaap er geheel op rustte. Vervolgens trok hij den muilezel weg.

Zoolang Sancho rustig sliep, bleef het zadel op de staken liggen. Maar toen hij des morgens ontwaakte en zich bewoog, viel een der palen om — en onze Sancho tuimelde met het zadel op den grond. Don Quichot, die door het geschreeuw van zijnen schildknaap gewekt werd, verklaarde, dat een hun vijandige toovenaar den muilezel des nachts in vier boomtakken had veranderd en zij togen op weg, om dien toovenaar te zoeken.

48. Wie was Don Quichot? Wat deed hij? Door wien werd hij vergezeld en hoe zag die schildknaap er uit? Welke heldendaden hadden zij zoo al verricht? Op welke wijze toonde S. daarbij zijnen heldenmoed? Wie hadden zij den vorigen dag ontmoet en waarvoor had Don Quichot deze menschen aangezien? Wat had hij toen gedaan? Hoe beloonden de bevrijde galeiboeven hunne redders?

Waar kwamen zij tegen den avond aan en wat zouden zij hier doen? Waarom wilden zij hunne lastdieren niet verlaten?

Wat overkwam Sancho, toen hij in den vroegen morgenstond ontwaakte? Wat zag hij tot zijne groote verba-

zing? Wat verklaarde Don Quichot? Hoe was de zaak echter in zijn werk gegaan?

De verovering der Spaansche Zilvervloot.

Het jaar 1628 is in onze geschiedenis merkwaardig door de verovering der Spaansche Zilvervloot. Dit bedrijf werd zeker met kloekheid en beleid uitgevoerd, doch men maakte daarvan meer ophef, dan van overwinningen, die tienmaal meer inspanning en moed gekost hebben.

De West-Indische maatschappij had eene vloot van 31 schepen uitgerust onder bevel van Piet Hein. Deze had in last de Spaansche vloot op te zoeken, die, met de schatten der nieuwe wereld beladen, naar Spanje terugkeerde, en zoo mogelijk haar te nemen. In Augustus kwam Piet Hein reeds in 't gezicht van Havanna, maar hij kruiste langen tijd tevergeefs. Eindelijk ontdekte men in de verte een zeil. De kapitein van 't admiraalschip Witte Cornelisz. de With stapte daarop in zijne boot en roeide met kracht van riemen naar de bark. Hij tastte die aan en vermeesterde haar. Aan deze koenheid van De With had men de verovering der Zilvervloot grootendeels te danken. Anders toch had deze bark den admiraal der Spaansche vloot kunnen waarschuwen en deze zou dan zeker eenen anderen koers genomen hebben. Kort daarop verscheen de vloot zelve, die zonder veel tegenstand genomen werd.

De buit bedroeg aan goud, zilver, kostbare stoffen, enz. 12 millioen gulden. Groot was de blijdschap in 't vaderland. De aandeelhouders kregen eene uitdeeling van vijftig ten honderd, Piet Hein zelf slechts f 7000 en De With geen' penning.

49. Welk liedje heeft iedere jongen wel eens gezongen? Waardoor is die verovering der Zilvervloot zoo beroemd

geworden? Wat hebben andere ondernemingen echter meer gekost?

In welk jaar had het bedoelde feit plaats? Met wien waren wij toen in oorlog? Wat wilde de West-Indische compagnie? Wat was die Zilvervloot? Aan wien werd het bevel toevertrouwd? Wie was Piet Hein, waar was hij geboren en waartoe klom hij op? Uit welke haven zou de Zilvervloot uitloopen? Wat deed dus Piet Hein? Verscheen de Spaansche vloot spoedig? Waarvoor was Piet Hein bevreesd? Wat wilde hij daarom, maar wat verscheen toen? Wat was dit schip? Welke heldendaad volvoerde W. C. de With? Waarom was het vermeesteren van deze bark zoo gewichtig? Wat daagde nu spoedig op? Wat geschiedde dadelijk? Hoe liep het met de Zilvervloot af? Hoe groot was de buit en waaruit bestond die? Hoe werd Piet Hein in 't vaderland ontvangen? Hoe oordeelde hij over al deze eerbewijzingen? Hoe verdeelde de West-Indische Compagnie den buit?

50. Vertel nu eens zelf de verovering der Zilvervloot.

Brieven.

51. Hendrik aan Frederik.

H. ongemak aan zijn been — nadere aanwijzing — hoe het is ontstaan — eenige dagen de kamer houden — mag zich niet bewegen — groot deel van den dag alleen — vraagt een boek ter leen — titel — er goed voor zorgen — hoe — na lezing dadelijk terug — wederdienst — slot.

52. Richard aan Antonie.

R.'s vader spoedig jarig — fraaie teekening verrassen — vraagt A. een paar weken de teekening ter leen — nadere beschrijving of aanwijzing — zindelijk houden enz. — zendt hem een gevraagd boek — groete.

Voor meisjes in plaats van de teekening het patroon voor eenig handwerkje.

53. Karel aan Jan.

Het heeft buiten hard gevoren. K. vraagt J. Zaterdagmiddag schaatsen te komen rijden en verzoekt, een paar schaatsen voor hem te koopen.

De verdere bijzonderheden moet ge zelf maar eens bedenken.

54. Laat Jan aan Karel antwoord zenden.

Vogelnestjes.

In het voorjaar bouwen de vogels hunne nestjes. Naarstig zoeken zij strooitjes en takjes bijeen. Die vlechten zij kunstig te zamen. Van binnen voorzien zij het nest dikwijls met veertjes of vlokjes wol. Doordoor zullen de jongen warm en zacht liggen. Niet alle vogels doen evenwel zoo.

Als 't nestje gebouwd is, legt het wijfje hare eieren en broedt die uit. Een paar weken later komen de jonge vogeltjes te voorschijn. De ouders vliegen uit, om voedsel te zoeken. Later moeten de jonge vogeltjes voor zich zelf zorgen.

Er is eene groote verscheidenheid in de nesten der vogels. Zoo maakt de lijster eenen waterdichten bodem in haar nest en zoekt eene regenrijke plaats uit. Het winterkoninkje voorziet graag zijn nest van groen mos. Weinig kunstig zijn de nesten der kraaien. Men vindt ze bij elkander in de toppen der boomen. De zwaluw bouwt liefst haar nest onder de goot of het dak van een huis. Maar de oeverzwaluw graaft holen langs den zeeoever. Van de buitenlandsche vogels zijn de nestjes van den weversvogel, den snijdersvogel en de buidelmees het meest merkwaardig.

55. Stel vragen, waarop de gespatieerde uitdrukkingen het antwoord geven.

56. Schrijf de antwoorden op die vragen uit het hoofd op.

De ezel.

a. De ezel behoort tot de eenhoevige zoogdieren.

b. In gedaante komt hij vrij wel met het paard overeen, maar hij is kleiner en minder sierlijk van gestalte. Ook heeft hij geene manen en geenen fraaien staart. Bekend is hij door zijne lange, dikke ooren, vaalgrijze kleur en de donkere kruisstreep over rug en schouders. Deze zaken hebben hem de bijnamen van langoor, grauwte en kruisdrager verschaft.

c. De ezel is geduldig van aard. Hij heeft eenen langzamen, maar zekeren en vasten gang. Daar door is hij uitmuntend tot het dragen van lasten geschikt en bewijst goede diensten bij het bestijgen van bergen. Verder is de ezel koppig en nukkig; vooral waar hij slecht behandeld wordt. Onbillijk is het echter, hem lui en dom te noemen. Integendeel, hij heeft een goed geheugen en toont soms vrij wat overleg. Ofschoon hij hard moet werken, is hij met het karigste voedsel tevreden. Troebel water lust hij echter niet.

d. De ezel is in zuidelijke landen een geheel ander dier. Hij is daar levendig en vlijtig, heeft glad haar, draaft als een paard en draagt kop en ooren omhoog. Maar hij wordt daar ook goed verzorgd en gevoed.

57. Als in oefening 55.

58. Als in oefening 56.

59. Maak nu een opstel over den ezels naar deze schets:

a. Soort: eenhoevig dier.

b. Gedaante en kleur: als het paard, kleiner en minder sierlijk; geene manen en geenen fraaien staart; lange ooren, grijze kleur, kruisstreep; daardoor bijnamen.

c. Eigenschappen: geduldig en bedaard; geschikt tot het dragen van lasten en het bestijgen van bergen; koppig en nukkig, vooral bij slechte behandeling; niet lui en dom; goed geheugen en overleg; tevreden met karig voedsel; afkeerig van troebel water.

d. Bijzonderheden: in zuidelijke landen geheel anders; grooter en fraaier; glad haar; kop en ooren overeen; draven als een paard; goed verzorgd en gevoed.

De mol.

a. De mol is een in onze tuinen en velden algemeen bekend dier. Hij behoort tot de insecteneters en heeft dus scherpe snijtanden en kiezen met scherpe punten.

b. De mol is uitmuntend voor zijne onderaardsche levenswijze toegerust. Zijne oogen zijn zeer klein en onder de haren der huid verborgen. Verkeerd is het dus te zeggen: zoo blind als een mol. Gehoor en reuk van het dier zijn zeer fijn. De breede gespierde voorpooten zijn uitmuntend tot graven geschikt en de spitse kegelvormige snuit tot het wroeten in den grond. Zijne kleur is donkerbruin of zwart.

c. Het voornaamste voedsel van den mol bestaat uit regenwormen en insectenlarven. Maar hij verslindt ook kleine zoogdieren. Daarbij is hij zeer vraatzuchtig en dus in dit opzicht van veel nut. Plant-

aardig voedsel versmaadt hij geheel. Echter haalt hij door het loswoelen van den grond vaak bloemen, planten en jonge boompjes omver. Vooral in boomkweekerijen richt hij daardoor veel schade aan.

d. De mollen leven eenzaam. Elk van hen heeft zijne eigene woning en zijn eigen jachtveld. Die woning is zeer kunstig gebouwd en bestaat uit verscheidene gangen. Een daarvan leidt altijd naar eenen vijver of eene sloot. Woedend vecht hij met iederen indringer eenen strijd op leven en dood en steeds eet de overwinnaar den overwonneling op.

60. Als in oefening 55.

61. Als in oefening 56.

62. Maak nu op de wijze, als in oef. 59 geschied is, eene schets over den mol en werk die weder uit.

Het recht van den sterkste.

De vaars, de geit en 't schaap, in lang verleden dagen,
Besloten met een' leeuw, den heer dier plaats, te jagen.

Verlies en winst, die afspraak ging men aan,
Moest saam gedeeld: stipt eerlijk zou het gaan.

De geit wist in haar' strik een edel hert te lokken;
Zij roept haar compagnons. De leeuw, het eerst er bij,
Telt op zijn nagels: „Met ons vieren deelen wij,“
En scheurt meteen het hert in vier gelijke brokken.

„Die eerste portie is voor mij,
Omdat ik Koning ben,“ zoo spreekt hij, „lieve vrinden,
Dat zult ge zeker billijk vinden.

De tweede is volgens recht mijn eigendom: dat heet
Het recht des sterksten, als ge weet.

De derde zal ik naar mij halen,
. Want de allerdapperste ben ik,

En als er iemand naar dit vierde stuk durft talen,
Dien worg ik op het oogenblik!"

J. J. L. TEN KATE ¹⁾

63. Zoek andere woorden en uitdrukkingen voor:

vaars — in lang verleden dagen — den heer dier plaats —
men ging eene afspraak aan — verlies en winst moest saam
gedeeld — de geit wist een hert te lokken — dat zult gij
zeker billijk vinden — de tweede is volgens recht mijn
eigendom — dit zal ik naar mij halen — als iemand naar
dit stuk durft talen — op het oogenblik.

64. Beantwoord de volgende vragen.

Wat sloten eens de vaars, de geit en 't schaap? Welke
afpraak maakten zij vooruit? Hoe zouden zij handelen?
Wat ving de geit en wat deed zij dadelijk? Wie kwam
er het eerst bij? Wat deed deze? (3 antwoorden) Voor
wien was de eerste portie en waarom? Aan wien kende de
leeuw het tweede stuk toe? Waarom moest dat zoo zijn?
Wat deed de leeuw met het derde deel en waarom? En
wat verklaarde hij omtrent het vierde stuk?

De groote kool.

Pieter en zijn neefje Klaas
Liepen laatst door 't veld te dwalen
Klaas, wat bluff'rig, deed zijn neef
Wonderbaarlijke verhalen
Van een reisje, onlangs gedaan.
Pieter liet hem stil begaan.

Maar opeens riep deze uit:
„Ziet gij daar dat veld met koolen?
Wat een groote! wel verbaasd!

¹⁾ *De Fabelen van La Fontaine.* GEBR. BINGER, Amsterdam.

Die vooral vlak bij den molen."

"'t Is wat," lachte onze maat.

"Daar ge zoo versted van staat."

"'t Komt, omdat je nooit iets zag.

Ik kan van wat anders spreken.

'k Zag met vader laatst op reis,

'k Weet niet in wat verre streken,

In een' tuin een reuzenkool,

Wel zoo groot als deze school!"

"'t Is best moog'lijk," zei nu Piet,

"Er zijn wonderlijke zaken.

Zoo zag ik te Amsterdam

Eens een' ijz'ren ketel maken,

Wel zoo groot als gindsche kerk!

Dat was eerst een reuzenwerk!"

"Wat!" riep Klaas verwonderd uit,

"'k Kan dat waarlijk niet gelooven.

Waarvoor was die ketel dan?" —

"Wel, om uwe kool te stoven;

Hebt ge daar nooit van gehoord?" —

Klaasje bloosde en sprak geen woord.

L.

65. Zoek andere uitdrukkingen voor :

Liepen door 't veld te dwalen. — Blufferig. — Wonderbaarlijke. — Onlangs. — 't Is wat, daar ge zoo versted van staat. — 't Komt, omdat je nooit iets zag. — 't Is best mogelijk. — Er zijn wonderlijke zaken. — Dat was eerst een reuzenwerk. — Waarvoor was die ketel dan? — Hebt ge daar nooit van gehoord? — Hij sprak geen woord. —

66. Geef deze vertelling met uwe eigene woorden terug.
a. Pieter en Klaas op de wandeling. — *b.* Klaas aan 't pochen. — *c.* Hoe Pieter zich hield. — *d.* Bij een veld met koolen. — *e.* Hoe Klaas blufte. — *f.* Antwoord van Pieter. — *g.* Bestemming van den ketel. — *h.* Slot.

De stadsrat en de veldrat.

Zeker ratjen uit de stad
 Noodde een veldrat op een kluijfen
 Van een duifjen,
 Met een sneedjen ham of wat.

Op een Smyrnaasch vloertapijt
 Stond de schotel hen te wenken.
 't Is te denken,
 Hoe ze smulden als om strijd.

Juist begonnen ze aan de ham,
 Toen op eens in 't banketteeren
 Van de heeren
 Een bedroefde stoornis kwam.

Aan de zaaldeur luid gerucht!
 Stadsrat, zonder tijdverliezen,
 Pakt zijn biezen;
 Veldrat, bevend, deelt zijn vlucht.

't Werd weer doodstil in de zaal.
 Uit hun' schuilhoek slopen beide.
 Stadsrat vleide:
 „Lieve gast, hervat het maal!“

„Neen,“ sprak veldrat, „geen plezier!
 Morgen vraag ik u ten eten:
 't Zijn geen beten
 Van een' vorstendisch als hier;

Maar geen mensch, die me overvalt.
 Goeden avond! Geen vermaken
 Kunnen smaken,
 Door gestage vrees vergald.“

J. J. L. TEN KATE ¹⁾

67. Zoek voor deze woorden en uitdrukkingen andere.

Stadsrat noodde veldrat op een kluijfe. — 't Is te denken, hoe zij smulden. — Zij smulden als om strijd. — Banketteeren. — Er kwam eene bedroefde stoornis. — Aan de zaaldeur luid gerucht. — Zonder tijdverliezen — Zijne biezen pakken. — Zijne vlucht deelen. — Zij slopen uit hunnen schuilhoek. — Stadsrat vleide. — „Neen, geen plezier!“ — 't Zijn geene beten van eenen vorstendisch. — Geen vermaken kunnen smaken. — Gestage vrees. — Vergald.

68. Vul het volgende aan. Bedenk, dat wij ons niet aan alle bijzonderheden van het gedicht behoeven te houden.

Zekere stadsrat had eens kennis gemaakt met en haar Onze stedeling van de lekkernijen en lekkere beetjes., en beloofde dan ook aan hare vriendin De veldrat nam en liet zich vinden. In het huis, waarin de stadrat haren intrek, was juist gevierd en de stonden nog op tafel. 't Is te begrijpen, Midden in de pret hoorden Onze gastvrouw, terwijl Na eenige oogenblikken en beiden

¹⁾ De Fabelen van La Fontaine. GEBR. BINGER, Amsterdam.

De stadsrat, maar de veldrat Te ver-
geefs noodde „Kom liever morgen“ sprak
zij. „Ik kan, maar wij zullen en be-
hoeven niet ongerust te zijn, dat Al uwe
wegen niet op tegen“

69. Geef nu de fabel eens op uwe wijze terug.

70. Vul in de volgende stukjes de juiste woorden in :

Regen.

't Was een zeer heete en — zomer. Weken lang was er
geen druppel regen — .

„'t Land was stof, de velden — ,

't Gras werd — , de beek was — ,

Plant en boom — zijn krachten,

Kwijnde, dorde voor ons oog.“

Dagelijks zag de landman naar den — hemel en — ,
of hij ook in de verte een wolkje — kon. Maar alle dagen
dezelfde — lucht!

Welk eene vreugde dus voor de landlieden, toen de wind
eindelijk naar het zuidwesten — en zij in den — morgen-
stond — werden door eenen — plasregen, welke op de
daken en tegen de ruiten — .

Nu scheen alles in de natuur op nieuw te — . De bloe-
men — hare kopjes, 't gras werd weder — en menschen
en dieren — .

71.

Lente.

Daar is de lente weer in 't land. Sneeuw en ijs zijn — .
Reeds komen kleine grassprietjes — en — de knoppen der
boomen uit. Hier en daar kan uw oog een enkel jong
blaadje — . Daar — reeds het — van den leeuwerik uw
oor. Zie, hij — in de hoogte, die — bode van de lente.
Hoe — is het vee, den — stal met de — te mogen — .

Ook de menschen — naar buiten, om de heerlijke lente-
lucht te — . Een — voorjaarswind komt hun buiten — . De
ooievaars zijn — en in de bosschen laat het — zich hoo-
ren. Viooltjes en krokussen schijnen de maartsche — niet
meer te — . En lang zal het niet — , of het veld lijkt een
groen — , dat met allerlei bloemen — is. Een zachte
regen — soms akker en weide en — aan de aarde nieuwe
groeikracht en — .

De appelboomen — reeds met hunne — bloesems. 't Is,
als zijn zij met een wit laken — . De bijtjes — uit hunnen
diepen — slaap en — hunne korven, om honig en was
te — . En hoe — het van torren, kevers en allerlei insecten!

„Wat beweging, wat al leven

In de — , in de — !

Alles wil ons kondschap — ,

Dat met zonneglans — ,

Lente en liefde is neergedaald !”

72.

Na den storm.

De morgen is aangebroken. Den ganschen — nacht heeft
de bevolking van 't visschersdorp, zonder een oog te — , in
de — onrust — . Angstig — allen, of geen noodshot werd — .
Maar het — der winden en het — der golven — alle an-
dere geluiden. 't Was een stikdonkere nacht. En bij elke
nieuwe windvlaag, die de — wanden der hutten deed — ,
— ieder opnieuw de schrik om 't hart.

Welk een nacht voor de arme schepelingen, die aan de
genade van wind en golven — waren. Zij verheugden zich
reeds in het blijde — , spoedig hunne dierbare betrekkin-
gen — . En thans hadden zij ieder oogenblik den dood — ,
werden zij elk oogenblik — , door de woedende baren —
te worden.

Eindelijk is tegen den morgen de wind gaan — . De zon verrijst aan de — , maar om een tooneel van — te beschijnen. Langs de dorpsstraat ziet men — boomen, — schoorsteen en — dakpannen. Aan het strand — planken en kisten, tonnen en allerlei voorwerpen — . Zie, daar — een stuk van eenen achterstevan. Wat staat er op? *Vrouwe Johanna*. Voor hoevelen is dit stomme stuk hout de bode, die hun de — tijding komt — , dat zij thans w— en w— zijn!

De korf met eieren.

Vroolijk stapte een boerinnetje naar de markt en droeg eenen korf met eieren op 't hoofd. Zij berekende, dat zij voor de eieren wel genoeg geld ontvangen zou, om een zestal kippen te koopen. Dan verkreeg zij in twee maanden wel zooveel eieren, dat zij zich voor de opbrengst een kalf kon aanschaffen. Binnen twee jaar zou dit kalf eene koe zijn. Dan kreeg zij weder een kalf en daarbij melk. Tevens kon zij boter en kaas maken en die ter markt brengen. Onderwijl zouden dan stellig de eieren haar in het bezit gesteld hebben van een paar varkens en een schaap. Op die wijze hoopte ons boerinnetje binnen weinige jaren eenen aardigen stal met vee te bezitten.

Dit denkbeeld deed haar van vreugde opspringen. Ongelukkig struikelde zij daarbij over eenen steen en — daar lagen de eieren stuk op de straat en met deze kippen, kalf, varken, koe, schaap, ja de geheele stal met vee.

73. Geef deze vertelling uit het hoofd terug.

74. Even als het deze boerin ging, ging het eenen knaap, die eenen nachtegaal had gevangen. Hij berekende nu, eene gans en zoo verder eenen ezel, een paard, ja ten laatste eene kleine hoeve te kunnen koopen. Bij ongeluk (*hoe*)

ontvluchtte de nachtegaal. — Schrijf nu die vertelling eens uitvoerig op.

De morgen.

De nacht is voorbij en langzamerhand wijkt de duisternis. De morgenschemering begint. Aan den oostelijken hemel worden de wolkjes reeds lichtrood gekleurd. Daar verrijst de zon boven de kimmen. De vogeltjes heffen hun lieflijk morgenlied aan, maar den nachtegaal hoort men niet meer. Reeds openen de bloemen hare kelkjes en schitteren in den morgendauw.

De landlieden hebben hunne legerstede verlaten en hervatten met nieuwen lust hunne dagelijksche bezigheden. Maar in de stad is alles nog in diepe rust. Een uur later zal ook daar echter de gewone drukte en beweging weder eenen aanvang nemen.

75. Schrijf naar dit voorbeeld een stukje: **De avond**. Denk er aan, dat eerst de zon daalt en ondergaat; daarna de avondschemering begint, de wolken alleen in 't westen nog roodgekleurd worden en eindelijk de duisternis invalt.

De gulzige hond.

Een hond droeg een stuk vleesch ¹⁾ in zijnen bek. (², ³) Hij zwom er mede naar den overkant. Toevallig keek hij ⁴⁾ eens omlaag. ⁵⁾ Hij meende nu eenen anderen hond te zien, die insgelijks een stuk vleesch droeg. ⁶⁾ Onze hond opende zijnen bek, om dit te grijpen, maar liet daardoor zijn eigen stuk vallen. Tot zijne verbazing was ook de andere hond thans zijn vleesch kwijt. (⁷, ⁸, ⁹)

76. Beantwoord de volgende vragen en zet het antwoord op de aangewezen plaats in den zin.

1) Hoe kwam de hond aan dit stuk vleesch? 2) Wat

deed de slagersknecht? ³⁾ Wat deed de hond daarom? ⁴⁾ Wanneer keek hij eens omlaag? ⁵⁾ Wat zag hij in 't water? ⁶⁾ Wat wilde onze hebzuchtige maat? ⁷⁾ Hoe keek de gulzigaard? ⁸⁾ Wie waren onderwijl toegelopen? ⁹⁾ Wat was het lot van den hond, toen hij aan de overzijde kwam?

De kersen.

Sabine ¹⁾ had een zeer aardig eigen kamertje. Maar het zag er altijd ongezellig en slordig uit ²⁾. Het dochtertje van haren buurman bracht haar eens ³⁾ een mandje met kersen. ⁴⁾ Sabine zette het mandje op eenen met zijde overtrokken stoel ⁵⁾. Daarop ging zij met hare moeder eene wandeling doen ⁶⁾. Zij keerde eerst laat ⁷⁾ terug. Dadelijk begaf zij zich naar haar kamertje ⁸⁾, maar liet zich van vermoeidheid op den eersten den besten stoel neervallen. Oogenblikkelijk sprong zij echter van schrik op. ⁹⁾ Op haar geschreeuw schoot hare moeder met een licht toe. Verbeeld u hare ontsteltenis! De kersen waren stuk gedrukt en het sap liep langs den stoel neder. Sabine's nieuw kleedje was geheel bedorven. ¹⁰⁾, ¹¹⁾

77. Voeg hier in: ¹⁾ wie S. was; ²⁾ hoe dit kwam; ³⁾ wanneer; ⁴⁾ hoe die kersen er uit zagen; ⁵⁾ waarom; ⁶⁾ waarheen; ⁷⁾ hoe laat wel; ⁸⁾ met welk doel; ⁹⁾ want wat had ze gedaan? ¹⁰⁾ wat hare moeder zeide; ¹¹⁾ wat S. voortaan deed.

Brieven.

78. Willem beschrijft aan zijn nichtje Cato een uitstapje, dat hij gemaakt heeft. Wie er mede gingen; 's morgens regen; 't weer klaarde gelukkig op; naar Haarlem; in een open rijtuig naar Overveen en Bloemendaal; daar koffie gedronken; naar 't Bloemendaalsche bosch; van daar naar Kraantje-Lek; beschrijving der pret; te Zandvoort gegeten;

hoe alles daar veranderd is; wandeling langs het strand; met den laatsten trein terug; moê naar bed ¹⁾).

79. Meld aan een uwer bekenden het volgende.

Een uwer schoolkameraden is verdronken. De jongens zijn zich gaan baden buiten de stad. N., een waaghals, is te ver gegaan, op eene gevaarlijke plaats. Pogingen om hem te redden. Heden morgen begraven. Bijzonderheden omtrent den gestorven knaap of zijne ouders. Slot.

80. Ge zijt buiten bij uwen oom gelogeed. In eenen voorafgaanden brief hebt ge uwe goede aankomst al gemeld. Schrijf nu eenen tweeden brief naar huis, die acht dagen later is gedateerd. Bedenk zelf de bijzonderheden.

81. **Verrassing van Breda.**

Maurits wil Breda vermeesteren — redenen — schipper van Bergen — lading turf — 70 soldaten onder eene looze zoldering — Heraugiére — oponthoud door tegenwind en vorst — lek — tot de knieën in 't water.

Schip binnen de stad — Matthijs Heldt — schip onderzocht — niets ontdekt — gebrek aan brandstof — de Spaansche bezetting trekt het schip zelf binnen 't kasteel — dadelijk aan 't lossen — pompen — spoedig de zoldering bloot — list van den schipper.

's Nachts uit het schip — wacht overmeesterd — kasteel en stad bemachtigd — Prins Maurits den volgenden dag in de stad — belooningen aan verschillende personen.

82. **Ontvluchting van Hugo de Groot.**

Hugo de Groot op Loevestein gevangen — Prof. Erpenius te Leiden bezorgt hem boeken — in eene kist heen en weer gezonden — plan tot ontvluchting — De Groot

¹⁾ Deze schets moet naar plaatselijke omstandigheden veranderd worden.

beproeft, het een paar uur in dien koffer uit te houden.

Slotvoogd Van Deventer afwezig — verlof de kist te verzenden — Elsje van Houweningen ze vergezellen.

Schrandigheid en tegenwoordigheid van geest van E. — de kist aan boord gebracht — zij wuift met haren zakdoek — iemand gaat op de kist zitten — de kist wordt te Gorkum naar het huis van Daatzelaar gebracht.

De Groot ontkomt naar Antwerpen — gaat naar Frankrijk — in dienst van de Zweedsche koningin.

Woede van den slotvoogd — antwoord van mevrouw De Groot.

Het vlas.

Het vlas staat in bloei en de lichtblauwe bloempjes,

Ze sieren het veld, of 't in blauwsatijn prijkt.

Het zonnelicht kust en de dauwdruppel drenkt het,

En ras heeft de vlasplant haar' wasdom bereikt.

Nu komen de menschen en trekken de stengels

Met wortel en al zonder deernis uit de aard;

Ontkroond wordt het vlas, en men werpt het in 't water,

Waar modder en slijk het een tijdlang bewaart.

Nu spreidt men de stengels op 't land uit in rijen,

Ten speelbal der winden, door 't zonlicht gekweld;

En 't vlas, dat zoo schoon op den akker eens pronkte,

Ligt leelijk en grauwn en verwilderd op 't veld!

Toch moet nu het lijden eerst recht nog beginnen:

De stengeltjes worden bijeen weer vergaard,

Het vlas wordt geroosterd, gebrakt en gezwingeld,

Den vezeltjes slechts blijft het leven gespaard.

Nu wordt het door 't heek'len nog verder gezuiverd ;
 't Komt glanzend en zacht op het spinnewiel aan,
 Het snorrende wieltje draait lustig in 't ronde,
 En zie, wat herschepping!... een draad is ontstaan!

Die draden, door 't weeftouw te zamen gestrengeld,
 Ze geven het linnen, zoo blank en zoo fijn ;
 En zoo is het vlas tot nieuw leven herboren :
 In velerlei vorm zal 't een zegen ons zijn.

L.

83. Verhaal de geschiedenis van het vlas. Beschrijf het fraaie gezicht, dat een bloeiend vlasveld oplevert. Hoe het vlas binnengehaald wordt. Het repelen. Het roten. Het drogen. De stengels geroosterd, daarna gebraakt. Het zwingelen. Het hekelen. Spinnen en weven. In welke vormen zal het linnen den mensch nüttig zijn ?

84. Geef ten slotte den inhoud van het volgende versje met uwe eigene woorden terug.

Slacht maar een half!

„Zes gasten, Hans, verwacht ik morgen,“
 Sprak eens heer Feit tot zijnen kok ;
 „Wil voor een' goeden maaltijd zorgen
 En slacht een kalf, het best van 't hok?“ —
 — „Voor zes personen een heel kalf!“
 Riep nu de kok, „zoudt u dat wagen?
 't Bederft zoo ras in deze dagen.“ —
 — „Wel!“ sprak heer Feit, „slacht dan een half!“

LIJST VAN MANNELIJKE WOORDEN. ¹⁾

<p>A. aanvang. afkeer. akker. arend. avond.</p>	<p>hazenwind. hekel. hemel. herfst. hoef. hoek. hond.</p>	<p>mol. molen. moord. N. naam. nacht. nachtegaal. nagel. O. oever. ontrek. ooievaar. P. paal. penning. poot. R. rand. regen. repel. reuk. Rozinant. S. schoorsteen. schrik. slaap. snavel. snuit. spijker. staart. staat. stal.</p>	<p>steen. stengel. stoel. stok. strijd. strik. T. teen. tijd. titel. tocht. trein. tuin. U. uil. V. vijver. vloek. vlonder. voet. vogel. vorst. W. wasdom. weg. wenk. wind. winkel. S. zet. zin. zomer.</p>
<p>B. band. bast. bek. beker. bodem. bol. boom. bos. bouw. brief. buit.</p>	<p>I. inhoud. intrek. K. kant. keel. kelder. kelk. ketel. kikvorsch. koekoek. koers. koffer. kop. korf. krans. kring. L. lach. lust. M. maaltijd. mensch. modder. moed.</p>	<p>D. dag. dauw. diefstal. dienst. disch. doek. (<i>soms onz.</i>) draad. G. gang. grond. H. haard. hals.</p>	<p>D. dag. dauw. diefstal. dienst. disch. doek. (<i>soms onz.</i>) draad. G. gang. grond. H. haard. hals.</p>

¹ Alleen die woorden zijn opgenomen, waarvan de leerling het mannelijk geslacht bij het bewerken der oefeningen in dit boekje moet weten.

Nieuwe Uitgaven van W. VERSLUYS te Amsterdam.

L. A. E. VAN DER LEY. Hoe ons land er uitziet.	f	0,35
L. A. E. VAN DER LEY. De wereld door	„	0,40
PROF. BALFOUR STEWART. Beginselen der natuurkunde naar de zesde Eng. uitgave, bewerkt door F. A. R. WOLTERING. <i>Tweede druk</i>	„	0,60
F. A. R. WOLTERING. Vragen en opgaven over de natuurkunde	„	0,25
F. A. R. WOLTERING. Natuur- en werktuigkundige vraagstukken I.	„	0,50
II. (Antwoorden en korte oplossingen)	„	0,50
PROF. H. E. ROSCOE. Beginselen der scheikunde naar de zesde Engelsche uitgave bewerkt, door Prof. H. WEFERS BETTINK. <i>Tweede druk</i>	„	0,60
A. S. SCHOEVERS. Choix de lectures françaises en prose et en vers	„	0,90
K. TEN BRUGGENCATE. Introduction to the English language. <i>Second edition</i>	„	0,40
BEATA. Comediestukjes voor kinderen. Naar het Fransch, van EUDOXIE DUPUIS.	„	0,40

Stoomdrukkerij van Roeloffzen & Hübner, Amsterdam.